

AAN De Minister van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

DATUM 30 januari 2009

ONS KENMERK z2008-01600

CONTACTPERSOON

070-8888500

UW BRIEF VAN

UW KENMERK

ONDERWERP Wetsvoorstel tot intrekking Wvi
en aanpassing diverse wetten

Bij brief van 9 december 2008 is het College bescherming persoonsgegevens (CBP) gevraagd, op grond van het bepaalde in artikel 51, tweede lid van de Wet bescherming persoonsgegevens te adviseren over het Wetsvoorstel tot intrekking van de Wet verzelfstandiging informatiseringsbank en wijziging van diverse wetten in verband met de oprichting van een nieuwe uitvoeringsorganisatie voor het onderwijs (concept W1751, 01-12-08).

Het CBP voldoet hiermee aan uw verzoek.

Opmerkingen vooraf

Met instemming constateert het CBP dat in een aparte paragraaf 2.5 van de Memorie van Toelichting aandacht besteed wordt aan het basisregister onderwijs en de verwerking van persoonsgegevens.

Er is een aantal onderdelen PM opgenomen in de conceptversie van 1 december 2008. Of deze onderdelen ook in aanmerking zouden komen voor advisering door het CBP is ongewis. Het spreekt voor zich dat het CBP niet in staat is om nu over die onderdelen te adviseren.

Aanleiding voor het wetsvoorstel

Er wordt een nieuwe uitvoeringsorganisatie voor het onderwijs (NUO) gevormd door de huidige twee uitvoeringsorganisaties, Informatie Beheer Groep (IB-Groep) en de Centrale Financiën Instellingen (CFI) op te heffen en samen te voegen tot een baten- en lastendienst als onderdeel van het ministerie van OCW.

De hoofdlijn van de – voor het CBP relevante – wijzigingen

De Wet verzelfstandiging informatiseringsbank (Wvi) waarbij de IB-Groep in 1994 als zelfstandig bestuursorgaan werd ingesteld, wordt ingetrokken.

- De wettelijke taken van de IB-Groep worden, zo staat in de ontwerptoelichting, deels toebedeeld aan de Minister van OCW en deels aan de NUO. Die taken waarvan het de bedoeling is dat de NUO ze feitelijk uitvoert, worden gemandateerd aan NUO, met uitzondering van de besluiten ten aanzien van individuele burgers. Die beschikkingsbevoegdheid wordt rechtstreeks toebedeeld aan de NUO.
- Er wordt een nieuw hoofdstuk 6a met als titel 'Het basisregister onderwijs' toegevoegd aan de Wet op het onderwijstoezicht (Wot) waarnaar de bepalingen over het basisregister onderwijs (BRON) uit de Wvi worden verplaatst. Hiervoor wordt één argument genoemd: een technische keuze die verband houdt met het sectoroverstijgende karakter van de Wot en de sectoroverstijgende toepassing van het BRON.

- De Minister van OCW wordt verantwoordelijke met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens bedoeld in het nieuwe Wot-hoofdstuk. Op grond van de Wvi was de hoofddirectie van de Informatie Beheer Groep de verantwoordelijke.
- Het nieuwe Wot-hoofdstuk bepaalt dat een functionaris voor de gegevensbescherming (FG) wordt aangesteld voor het toezicht op de verwerking van BRON-gegevens. Op grond van de Wvi lag op de hoofddirectie van de IB-Groep de plicht om een functionaris voor de gegevensbescherming te benoemen.
- In het nieuwe Wot-hoofdstuk wordt voorgeschreven dat de autorisatie van de OCW-medewerkers wordt geregeld.

Het advies

Het navolgende advies spitst zich toe op de regels die betrekking hebben op het BRON.

BRON-bepalingen in de Wet op het onderwijstoezicht.

De Wot betreft het toezicht op de kwaliteit van het onderwijs. Uit de considerans: *Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is regels vast te stellen met betrekking tot het toezicht op het onderwijs.* De bepalingen over het basisregister zullen derhalve een vreemde eend in de bijt zijn. In het nieuwe hoofdstuk over het basisregister komt de inspectie alleen voor als potentieel ontvanger van gegevens uit het basisregister. Het is niet aan het CBP om wetstechnische opmerkingen te maken, maar gelet op de eis van transparantie die gesteld wordt aan rechtmatige gegevensverwerking kan wel de vraag opgeworpen worden of de voorgestane wetgeving voldoende helder is voor potentiële betrokkenen – dat zijn de personen op wie de gegevens betrekking hebben – en ieder ander. Wie de verantwoordelijke is, welke gegevens in het register worden opgenomen, aan wie welke gegevens verstrekt kunnen worden, of er een functionaris voor de gegevensverwerking als intern toezichthouder wordt benoemd en hoe lang de gegevens bewaard worden zijn onderwerpen die onder meer van belang zijn met het oog op de mogelijkheid voor de betrokkene te volgen hoe gegevens over hem worden verwerkt zodat hij desgewenst tegenover die verantwoordelijke gebruik kan maken van zijn rechten. Dat de bepalingen over het basisregister onderwijs ondergebracht worden in de Wot, waarvan de naam blijkbaar ongewijzigd blijft, draagt niet bij aan de vereiste helderheid. Het CBP geeft u in overweging de titel van de Wot zodanig aan te passen dat daaruit duidelijk wordt dat deze wet naast bepalingen over toezicht ook bepalingen over het basisregister onderwijs bevat.

Beveiliging.

Onder het kopje van ontwerpartikel 24g Wot beveiliging staat alleen dat bij ministeriële regeling regels voor autorisatie worden gesteld. Daarmee wordt ten onrechte de suggestie gewekt dat adequate beveiliging enkel bestaat uit autorisatie. Het CBP geeft u in overweging om beveiliging te vervangen door autorisatie.

De Minister als verantwoordelijke.

- De opmerking in paragraaf 2.5 ontwerptoelichting dat alleen wijziging plaatsvindt op het punt van door wie persoonsgegevens worden verwerkt, “namelijk in plaats van door de IB-Groep door de Minister van OCW of de NUO (...)” is onjuist. De Minister van OCW is verantwoordelijke, zo wordt bepaald in ontwerpartikel 24 b derde lid Wot. Hij is daarmee aangewezen als degene die in de zin van de Wbp persoonsgegevens verwerkt. Op hem rust de plicht om de Wbp na te leven. De NUO is geen verantwoordelijke en verwerkt

persoonsgegevens dus niet zelfstandig, maar namens de Minister die verantwoordelijke is. Het is de Minister die inzage verleent, gegevens verstrekt, bewaart etc. Het CBP adviseert om de tekst op dit punt aan te passen.

- De Minister wordt weliswaar verantwoordelijke maar dit betekent niet dat hij noodzakelijkerwijs vrij toegang dient te hebben tot alle gegevens op persoonsniveau. In het nieuwe artikel 24 g wordt voorgeschreven dat regels omtrent de autorisatie binnen het ministerie – dus inclusief NUO – bij ministeriële regeling geschiedt. Dit is in overeenstemming met de door de Wbp vereiste functionele scheiding die voortvloeit uit artikel 13 Wbp.

De Functionaris voor de gegevensbescherming.

- De Minister wordt bij wet verplicht om een FG te benoemen voor verwerking van BRON-gegevens. Een dergelijke verplichting stond ook in de Wvi voor de hoofddirectie van de IB-Groep. Het staat de wetgever vrij om de keuzevrijheid die de Wbp kent ten aanzien van het benoemen van een FG in een wet te beperken en de Wbp staat er niet aan in de weg dat een verantwoordelijke meer dan één interne toezichthouder benoemt. De Minister van OCW heeft al een FG benoemd die toezicht houdt op de verwerkingen door de minister. Het is zaak om de reikwijdte van het toezicht voor beide FG's goed af te bakenen, want het kan niet zo zijn dat er overlap is in het toezichtbereik. Dat er enige overlap zou kunnen zijn suggereert de zinsnede "in het bijzonder" in het voorgestelde artikel 24 g tweede lid. Het CBP adviseert om die zinsnede niet in de bepaling op te nemen.
- De uitwisseling van BRON-gegevens gaat vergezeld van het burgerservicenummer (onderwijsnummer). Voorkomen moet worden dat dat nummer verstrekt wordt aan derden die daar niet over mogen beschikken omdat zij niet op basis van artikel 1 Wet algemene bepalingen burgerservicenummer als gebruiker aangemerkt zijn. Het is goed dat er een aparte FG wordt benoemd die de praktijk van verwerking onder meer zal toetsen aan deze voor en door OCW geformuleerde autorisatieregels. Toezicht door een FG die bovendien gestationeerd is op de hoofdvestiging in Groningen, letterlijk dicht bij de bron, heeft meerwaarde. Op die manier is zichtbaar toezicht mogelijk.
- Omdat de NUO meer verwerkingen doet dan de BRON zijn er wellicht redenen om het toezicht van de nieuwe FG niet te beperken tot de BRON-gegevens.

Het begrip derde.

Betrokkene is degene waarop de gegevens betrekking hebben, d.w.z. de leerling, deelnemer, student, extraneus. Daarnaast kunnen 'derden' worden onderscheiden. In casu bijvoorbeeld onderwijsinstellingen, het college van burgemeester en wethouders, Centraal Bureau voor de Statistiek en de Sociale verzekeringsbank. Onderwijsinstellingen worden niet genoemd in ontwerpartikel 24 f Wot waarin een opsomming wordt gegeven van derden. Het CBP adviseert om in artikel 24a het begrip "derden" te definiëren en wel in de betekenis die daarvan in artikel 1 Wbp is opgenomen en de ontwerpartikelen 24d en 24f Wot op dit punt aan te passen.

Het CBP adviseert u aan het vorenstaande op passende wijze aandacht te schenken.

Het CBP verneemt graag op welke wijze u gevolg geeft aan dit advies en is beschikbaar voor nadere toelichting.

Een kopie van dit advies stuurt het CBP naar de heer A. JeanPierre, FG bij de IB-Groep en de heer J. Buitelaar, FG bij het Ministerie van OCW.

DATUM 30 januari 2009
ONS KENMERK z2008-01600

Hoogachtend,

Het College bescherming persoonsgegevens,
Voor het College,

mw. mr. dr. J. Beuving
collegelid